

MAGISTRIÕPE: ülikoolid hakkavad õppekohti saama lõpetajate arvu järgi

Magistrandid ei jõua kraadini

Haridusministeerium: ülikoolide kraadiõppes raisatakse raha

PILLE LIIMAL

Ülikoolid võtavad tuleval sügisel magistriõppesse vastu senisest vähem inimesi, sest kasin lõpetajate arv ajendab haridusministeeriumi magistratuuri kohta vähendama.

Iga ülikool saab järgmiseks õppeaastaks vaid nii palju magistrikohti, kui tal oli 1996. ja 1997. aastal kokku magistrikraadiga lõpetajaid, selgitab haridusministeeriumi osakonnajuhataja Ain Heinaru.

Heinaru väitel on tulemuste järgi raha jagamine õigustatud, sest praegu lõpetab magistratuuri alustajatest vähem kui veerand. Normaalne oleks, kui vähemalt iga teinegi magistrandid jõuaks kraadini selleks ettenähtud kahe aasta jooksul, märgib Heinaru.

Haridusministeerium on vähem või rohkem rahul magistriõppe efektiivsusega reaalainetes, kuid humanitaar- ja sotsiaalladadel peab Heinaru tulemusi nullilähedasteks. Tallinna Pedagoogikaülikoolis on kraadini jõudnud vaid kümme protsenti magistriõppe alustajatest, oluliselt paremaid tulemusi pole ka Tallinna Tehnikaülikoolil.

"See on raharaiskamine," hindab Heinaru. Eriti suured on tema sõnul kulutused magistriõppele tehnika-, kunsti- ja muusikaerialadel.

Nõudmised on liiga kõrged

Raharaiskamises süüdistatud Pedagoogikaülikooli rektor Mait Arvisto on nõus, et ülikool tuleks töötulemuste järgi rahastada, kuid ei saa leppida järskude muudatustega. Pedagoogikaülikool on sunnitud magistriõppe kohti 1998. aasta sügisest poole võrra vähendama. Arvisto hinnangul lööb see alles kujuneval kraadiõppel jalad alt ning jätab paljud andekad noored arenguvõimaluseta.

"Magistratuuri astuvad ülikooli parimad ja andekaimad lõpetajad," rõhutab Arvisto. Rektor leiab, et isegi kui magistrandid jääb teadustöö lõpuks kirjutamata, on ta saanud teadmisi, millega ühiskonnale kasu tuua. "Kas see on siis raharaiskamine?" küsib Arvisto.

Ka Tallinna Tehnikaülikooli rektori Olav Aarna sõnul pole põhjust väita, et kraadiõppes käib ainult maksumaksja raha laiaks lõõmine.

Aarna hinnangul on nõuded magistrikraadi taotlejale kohati ülepungutatult kõrged, sest need on suuresti päritud nõukogudeaegselt kandidaadilt. Kahest aastast jääb

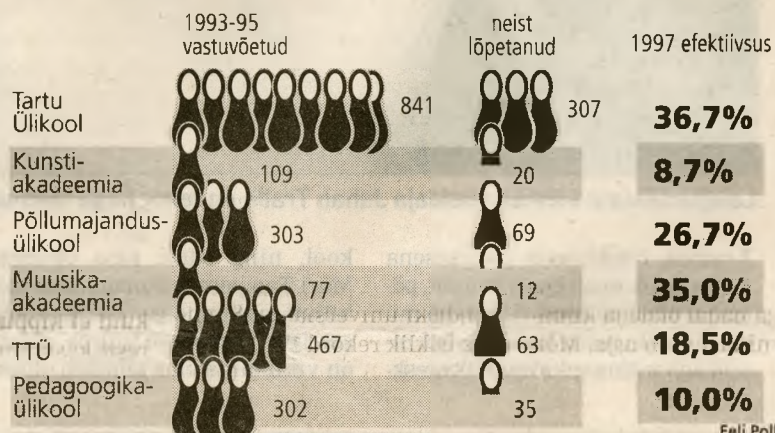
Magistriõpingute alustajatest jõuab kraadini vähem kui veerand. Pildil on loengus Kunstiakadeemia magistrandid.

RAIGO PAJULA

Magistriõpe ülikoolides

Allikas: haridusministeerium

Magistriõpe humanitaaraladel läheb riigile maksma 22 000 krooni, tehnikaaladel 44 000 krooni ning muusika- ja kunstialadel 88 000 krooni.

kõigea toimetulemiseks väheks.

"Jah, võib-olla on meil liiga liberaalne töökorraldus. Magistrandid ei pea end loengutele kirja panema ja kohal käima. Samuti pole otsest kohustust, et kui registreerid end ainekursusele, pead ka eksami soori-

tama," avaldab Aarna. "Me ei saa aga praegustes sotsiaalsetes oludes hoobilt nõuda: õppige või töötage." "Kui riik tellib ülikoolilt teatud arvu spetsialiste ja maksab nende kõigi koolitamise eest, kuid lõpetajaid on vaid kolmandiku jagu, võib

sellist raiskamist tõepoolest pahaks panna," nendib Tartu Ülikooli õppeprorektor Teet Seen. Jutte suurest raiskamisest peab ta liialdatuks juba seepärast, et suurt raha, mida tulde loopida, kõrghariduses polegi.

Pole raha, pole tulemusi

"Kui pole piisavalt raha, pole ka kvaliteeti ja efektiivsust," nendib Seene. Õppeprorektori sõnul on Eesti ülikoolidel juba praegu 5-7 korda vähem vahendeid kui Põhja-maad.

"Kui tuleks sõita 700 kilomeetri taha, saaks auto meie kütuse hulgaga läbida vaid 100 kilomeetrit, edasi peaksime seda tagant lükka-ma. Niimoodi kuigi kaugele ei jõua," piltlikustab Seene.

Ka Aarna ei usu õppekohtade vähendamise võlujõusse. Pigem pooldab ta haridusministeeriumi kava muuta järgalt paika pandud õppe-aja kestvust paindlikumaks. "Neli aastat bakalaureuseõpet, sellele ot-sa kaks aastat magistratuuri on

paljudel aladel liiast," leiab Aarna. Ta hindab haridusministeeriumi pakutud 3 + 2 või 4 + 1 mudeleid igal juhul otstarbekamaks.

Tartu Ülikooli õppeprorektor Teet Seene leiab, et tervikuna võiks ülikoolitee tõepoolest praegusest lühem olla. "Kuid kõige halvem, mis teha saaksime, on jälle aasta või kaks õpiajast lihtsalt maha lõigata. Alles me ju kahandasi-me põhiõppe viielt aastalt neljale. Ühiskond on just hakanud nelja-aastast kõrgharidust aktsepteerima. Kui võtame nüüd veel aasta maha, võidakse sellist kõrgharidust alaväärtuslikuks pidada," hoiatab Seene.

Nii saab paljudel erialadel arvestatavaks hariduseks magistritase. "Kust see kokkuhoid sel juhul tuleb?" küsib Seene.

Seene ettepanek on jätta bakalaureuseõppe aeg puutumata, kuid muuta magistratuur üheaastaseks ja kahesuunaliseks. Orienteerumine kutse- või teadusmagistri kraadile peaks aga hakkama juba teisel ülikooliaastal.